DLA CAŁEJ RODZINKI

NIEZBĘDNIK

POSZUKIWACZA PRZYGÓD

CHEŁMNO

POMYSŁ NA FAJNE ZWIEDZANIE :)

ZAKOCHANY GLOBTROTEREK

Cześć!
Mam na imię **Michał.**
Uwielbiam jak coś się dzieje,
bo nie cierpię nudy. Sporo podróżuję
i zwiedzam różne miasta.
Zamieniam się wtedy
w Superposzukiwacza Przygód
i przydarzają mi się
niesamowite historie.

Chciałbym Wam kogoś
przedstawić. To **Globtroterek.**
Jest moim **Centrum Dowodzenia,**
pomaga w **Tajnych Misjach,** podsyła
wskazówki, mapy, opisy **Punktów**
Akcji, gdzie zwykle szukam
informacji potrzebnych
do rozwiązania zagadek.

SIEMKA!

Tym razem
to Globtroterek potrzebuje
naszej pomocy! Posłuchajcie
jego historii.

Poznałem pewną dziewczynę - piękną, mądrą i z ogromnym, dobrym sercem. Zakochałem się od pierwszego wejrzenia! Królewna Marianna, bo tak ma na imię, ma wielu wielbicieli. Zapowiedziała, że odda swą rękę temu, który oświadczy się Jej w specjalny sposób. Marianna chce usłyszeć bowiem oświadczyny w formie wiersza, który jej prapradziadek wyszeptał praprababci padając na kolana i prosząc ją o rękę. Wiersz dawno temu został spisany i znajdował się w rodzinnych pamiątkach. Jednak przez wieki tusz stracił kolor i wiele wyrazów bezpowrotnie zniknęło. Jak głosi rodzinna historia w pewnym mieście, zwanym Miastem Zakochanych, ukryte są wskazówki dotyczące poszczególnych fragmentów wiersza. Mój największy rywal - okrutny rycerz Gniewosz już wyruszył na poszukiwanie zaginionych wersów rymowanki. Zapowiedział mi, że to on zdobędzie Mariannę, więc lepiej żebym nie wchodził mu w drogę, bo przekonam się na własnej skórze o efektach średniowiecznych narzędzi tortur. Ale ja nie mam zamiaru się poddać! Nie pozwolę, by Marianna została żoną takiego nikczemnika. Muszę tylko zebrać własną świtę. Potrzebuję pomocy sprytnych i odważnych rodzinek, które ruszą na Tajną Misję i odnajdą wskazówki, które pozwolą odtworzyć słowa oświadczyn.

To są słowa wiersza,
którymi prapradziadek Marianny
oświadczył się ukochanej.
Jak widzicie sporo
słów brakuje.

Oświadczyny

_____ (1) moje, ma Kochana!
Padam przed Tobą _____ (2),
me _____(3) składam _____ (4).
Tylko nie słuchaj _____(5),
który głosi plotki niczym _____(6) zwinna,
byś naszej miłości poczuła się winna.
Ostatni na _____ (7) _____(8) Ci zerwę,
na _____(9) rycerzy moich poderwę,
by nigdy _____(10) _____(11),
a _____(12) nigdy nie dopadła.
_____(13) zatrzymam, by czas we dwoje
_____(14).
_____(15) szafir na palec włóż,
przyjmij bukiet _____(16).
_____(17), otwórz _____(18) swoje,
_____(19).

Pomożemy Globtroterkowi odnaleźć fragmenty wiersza i zdobyć ukochaną Mariannę?

Musimy zatem wyruszyć na Tajną Misję do Chełmna!

Dziękuję, że chcecie mi pomóc! Podsyłam Wam informacje o Chełmnie, które przydadzą się w czasie Tajnej Misji.

 # Chełmno położone jest w województwie **kujawsko-pomorskim**, kilkadziesiąt kilometrów od Torunia, Bydgoszczy i Grudziądza.

Chełmno odegrało bardzo dużą rolę w średniowieczu, stając się głównym miastem **Zakonu Krzyżackiego**. To w tym mieście w XIII wieku wprowadzono **Prawo Chełmińskie** - niezwykle nowoczesny zapis, który regulował wszystkie sfery życia w mieście – społeczne, gospodarcze, polityczne. Prawo chełmińskie wprowadzało m.in. wybór sędziego i określało zasady bicia monet.

Chełmno to ewenement na skalę europejską, gdyż do dziś zachował się tu **średniowieczny układ ulic** przecinających się pod kątem prostym, które wraz z kwadratowymi parcelami przypominają **szachownicę.** Najlepiej widać to z wieży kościoła farnego.

Chełmno nazywane jest **małym Krakowem** – ze względu na ilość zabytków lub **polskim Carcassonne** – ze względu na świetnie zachowane mury obronne.

Chełmno znajduje się na **Europejskim Szlaku Gotyku Ceglanego**, a miasto zostało uznane przez National Geographic Polska jednym z **7 Nowych Cudów Polski**.

Dziś znane jest jako „**miasto zakochanych**”. Sami się przekonacie dlaczego :)

Ruszamy na Tajną Misję! Globtroterek będzie nam podrzucał opisy **Punktów Akcji**, mapy, kody do szyfrów i wszystko to, co będzie nam potrzebne do odnalezienia brakujących fragmentów wiersza. Zabierzcie coś do pisania i ubierzcie wygodne buty!

Uważajcie na Gniewosza! On się łatwo nie poddaje.

PUNKT AKCJI NR 1
BASZTA PROCHOWA
UL. 22 STYCZNIA

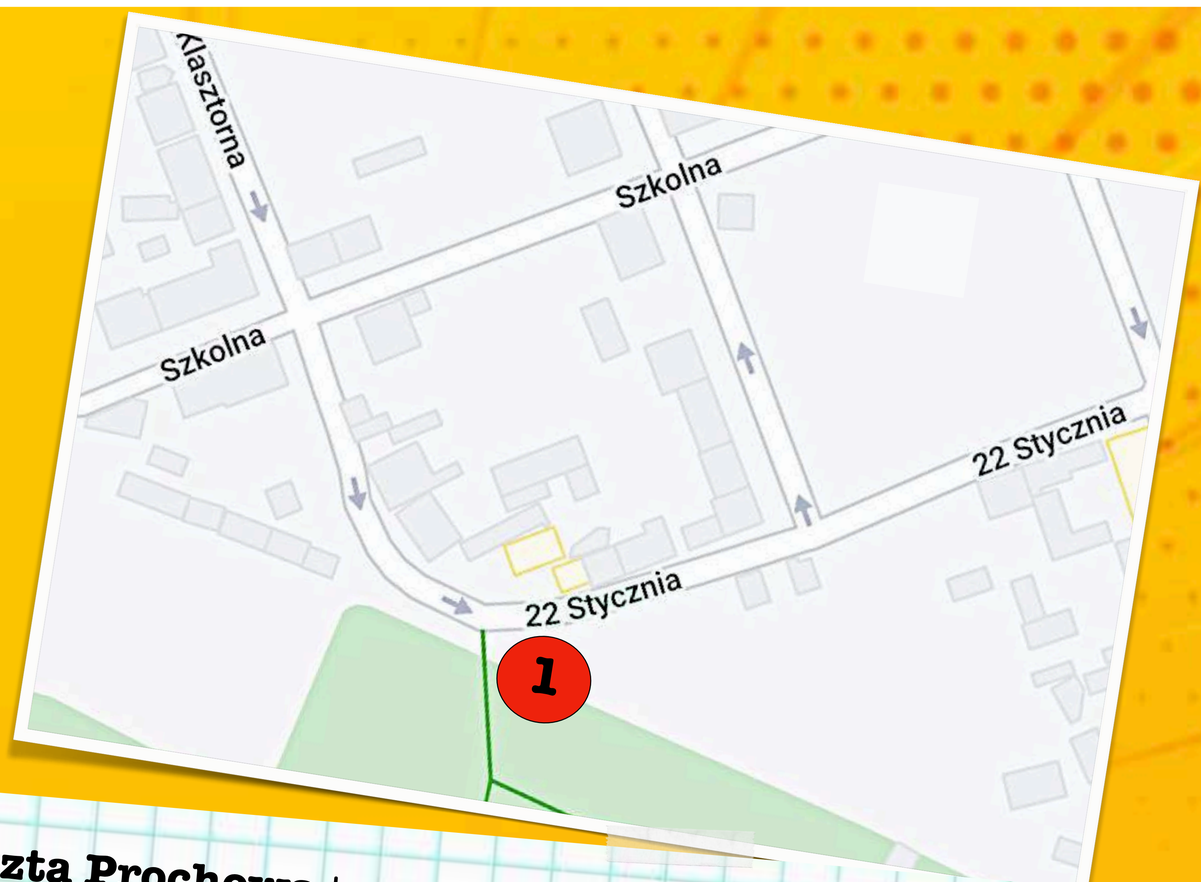

 # Baszta Prochowa to część murów miejskich wybudowanych w średniowieczu.

Na początku miała tylko **trzy ściany** i była otwarta od strony miasta. Dopiero w XVI wieku dobudowano czwartą ścianę, zamykając wnętrze.

W Baszcie znajdował się **magazyn sprzętu wojskowego i składnica prochu.**

Obecnie w Baszcie Prochowej swoją siedzibę ma **oddział Muzeum Ziemi Chełmińskiej.** Można zobaczyć tu wystawę narzędzi i naczyń wykopanych w czasie prac archeologicznych prowadzonych w okolicy. Jest tu też rower, który ma ponad 120 lat i wykonany jest z drewna.

Z Basztą Prochową wiąże się pewna **legenda.**

Legenda o duchu w Baszcie Prochowej

W połowie XV wieku na Chełmno najechał Bernard Szumborski – rycerz morawski, który był najemnikiem Zakonu Krzyżackiego. Po zdobyciu miasta zamordował sołtysa i jego zwolenników, a sam zaczął rządzić żelazną ręką, doprowadzając miasto do ruiny. Mieszkańcy mieli dość rządów Szumborskiego, ale nikt nie miał odwagi mu się przeciwstawić. Aż w końcu pewna młoda, piękna dziewczyna postanowiła rozprawić się z najeźdźcą. Zatrudniła się jako służka, by mieć dostęp do najemnika. Pomimo prób odwiedzenia jej od pomysłu zabicia Szumborskiego, dziewczyna konsekwentnie realizowała swój plan. Pewnego styczniowego wieczoru, w 1470 roku, dziewczyna podała Szumborskiemu posiłek doprawiony trucizną. By mieć pewność, że najemnik nie wyjdzie z tego cało, dodatkowo podpaliła Basztę Prochową, w której przebywał. I tak Szumborski pożegnał się z życiem, ale jego duch nie zaznał spokoju. Do dziś straszy w Baszcie Prochowej i odpędza odwiedzających ją gości.
Dla Was jednak ma pierwszą wskazówkę.

Witajcie!
Siedzę sobie w Baszcie
już kilka ładnych stuleci
i miałem czas, żeby przemyśleć
swoje zachowanie.

Wcale nie odpędzam gości!
Próbuję się z nimi zaprzyjaźnić,
tylko większość z nich jak mnie widzi
to ucieka. Dla Was mam wskazówkę
dotyczącą brakującego wersu
w oświadczynach. Znajdziecie
ją na następnej stronie.

Globtroterek podesłał nam klucz do szyfru. Cyfry i liczby należy zamienić na litery, zgodnie z tabelką.

ZASZYFROWANA CZĘŚĆ WIERSZA:

21-16-23-22-6-13

|| 4-10-1-17-5-20-1

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28
A	Ą	B	C	D	E	Ę	F	G	H	I	J	K	L	Ł	M	N	O	P	R	S	T	U	W	Y	Z	Ź	Ż

Wskazówka

Odszyfrowane wyrazy wpiszcie w pole nr 12 w wierszu.

PUNKT AKCJI NR 2
KOŚCIÓŁ DUCHA ŚWIĘTEGO UL. WAŁOWA

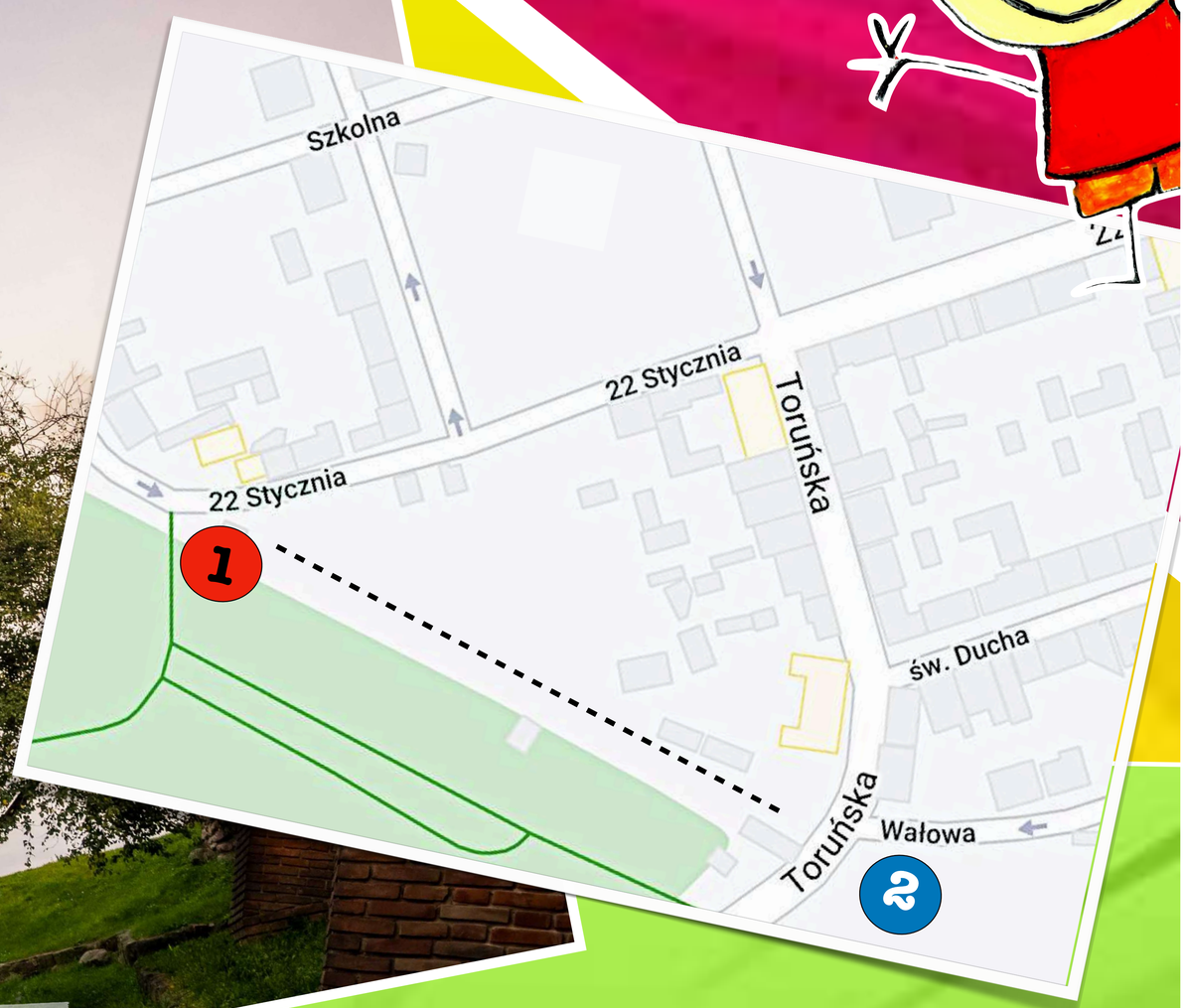

 # Kościół Ducha Świętego to jeden z najmniejszych gotyckich kościołów w Chełmnie.

Kościół zbudowano pod koniec XIII wieku i przez 600 lat był kościołem działającym przy **szpitalu**. Szpital przylegał do ściany kościoła i oba budynki tworzyły wspólny kompleks.

Szpital został rozebrany w XIX wieku, a kościół zamieniono na **magazyn wojskowy**.

Obecnie kościół pełni rolę **sceny teatralnej i wystawowej.** Msze odbywają się tylko raz w roku w czasie uroczystości Zesłania Ducha Świętego.

Wskazówka

Stańcie naprzeciwko wejścia do kościoła i zerknijcie na wieżę. Policzcie ile ma kondygnacji.
Jeśli ma **sześć pięter** to wpiszcie **w pole numer 4 - w Twoje dłonie**,
jeśli ma **cztery piętra** - wpiszcie **w pole numer 4 - u Twych stópek**.

PUNKT AKCJI NR 3
BASZTA PANIEŃSKA
ALEJA 3 MAJA

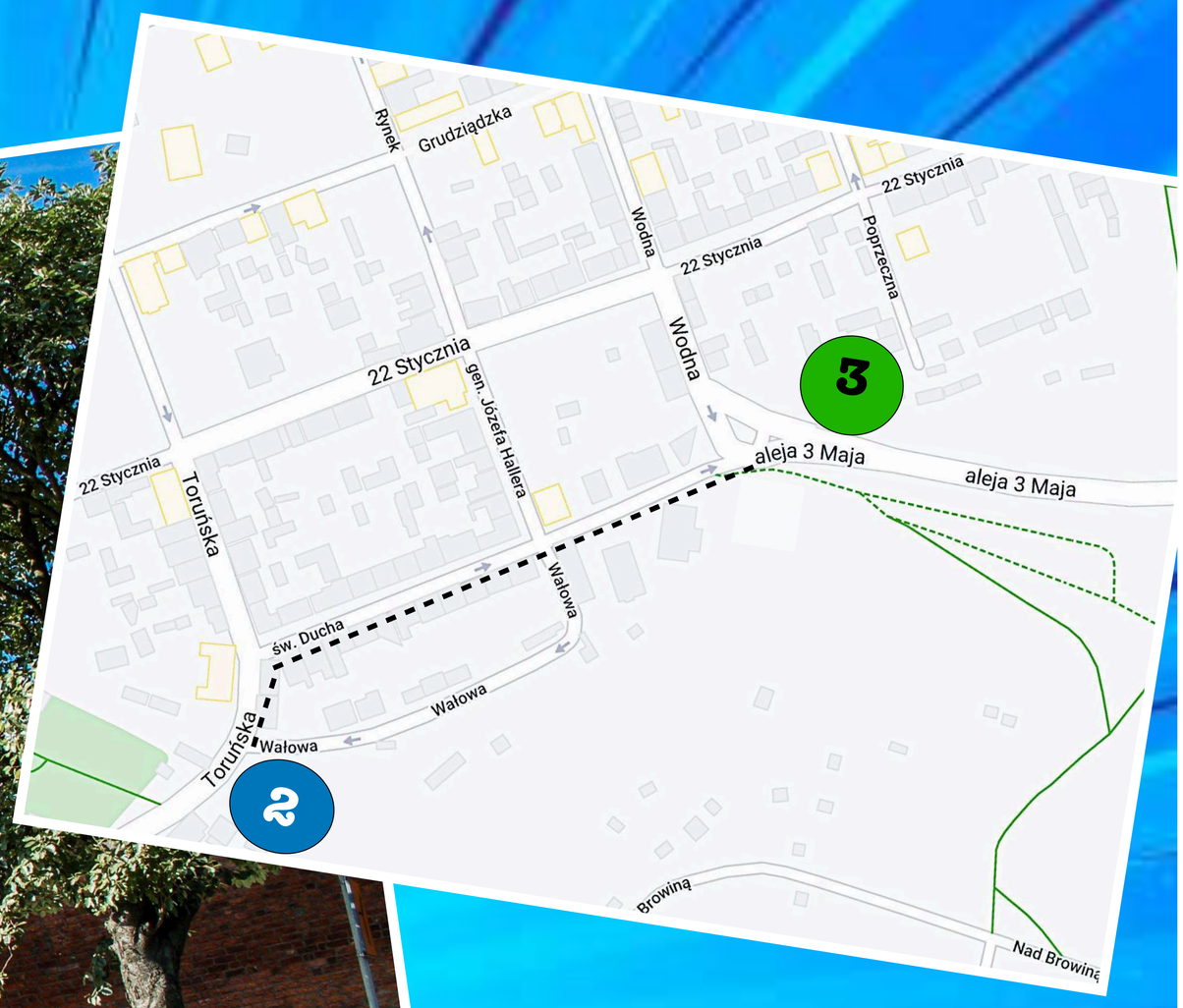

 # Baszta Panieńska to kolejna baszta wchodząca w skład murów miejskich.

W Baszcie swoją siedzibę ma jedno z chełmińskich bractw rycerskich – „**Chorągiew Ziemi Chełmińskiej**".

 # Rycerze zgromadzili tu spory zbiór wyposażenia rycerskiego i broni.

 # Chorągiew Ziemi Chełmińskiej, podobnie jak **„Zastęp Rycerski z Chełmna"** bierze udział w międzynarodowych turniejach i pokazach rycerskich, wspiera lokalne działania, a rycerze czynnie biorą udział w wydarzeniach kulturalnych miasta.

Globtroterek mówi, że musimy sprawdzić co znajduje się nad wejściem do Baszty Panieńskiej.

Wskazówka

Odnajdźcie nad wejściem złote (żółte) zwierzę. Jego nazwę wpiszcie **w pole nr 6.**

ALARM!!!

ALARM!!!

Zdobyłem ważne **informacje!** Gniewosz dowiedział się, że szukacie fragmentów wiersza. Wkurzył się tak, że aż dym mu wyleciał uszami! Będzie próbował podejrzeć Wasze notatki.

Zrzucił zbroję i wmieszał się w tłum. Przyjrzyjcie mu się uważnie i obserwujcie przechodniów. Gniewosz może mieć okulary lub kapelusz.

W cieniu murów obronnych, w Parku Pamięci i Tolerancji im. Rydygiera natkniecie się na miniatury **Zamków Krzyżackich**.
Budowle te tworzyły sieć **warownych zamków**. Po upadku Zakonu część z tych budowli popadła w ruinę, a budulec został wykorzystany przy wznoszeniu innych zabudowań.
Zamki w Parku Miniatur są **w skali 1:30.**
Rycerz z zakonu krzyżackiego ma dla Was wiadomość.

PUNKT AKCJI NR 4
ZAMKI KRZYŻACKIE PARK PAMIĘCI I TOLERANCJI

Zamki, których miniatury możecie obejrzeć, były pięknymi obiektami! Makiety przedstawiają zarówno te znane budowle jak zamek w Malborku, jak i te po których pozostały ruiny np. zamek w Toruniu czy Papowie Biskupim.

PUNKT AKCJI NR 5
PARK PAMIĘCI I TOLERANCJI

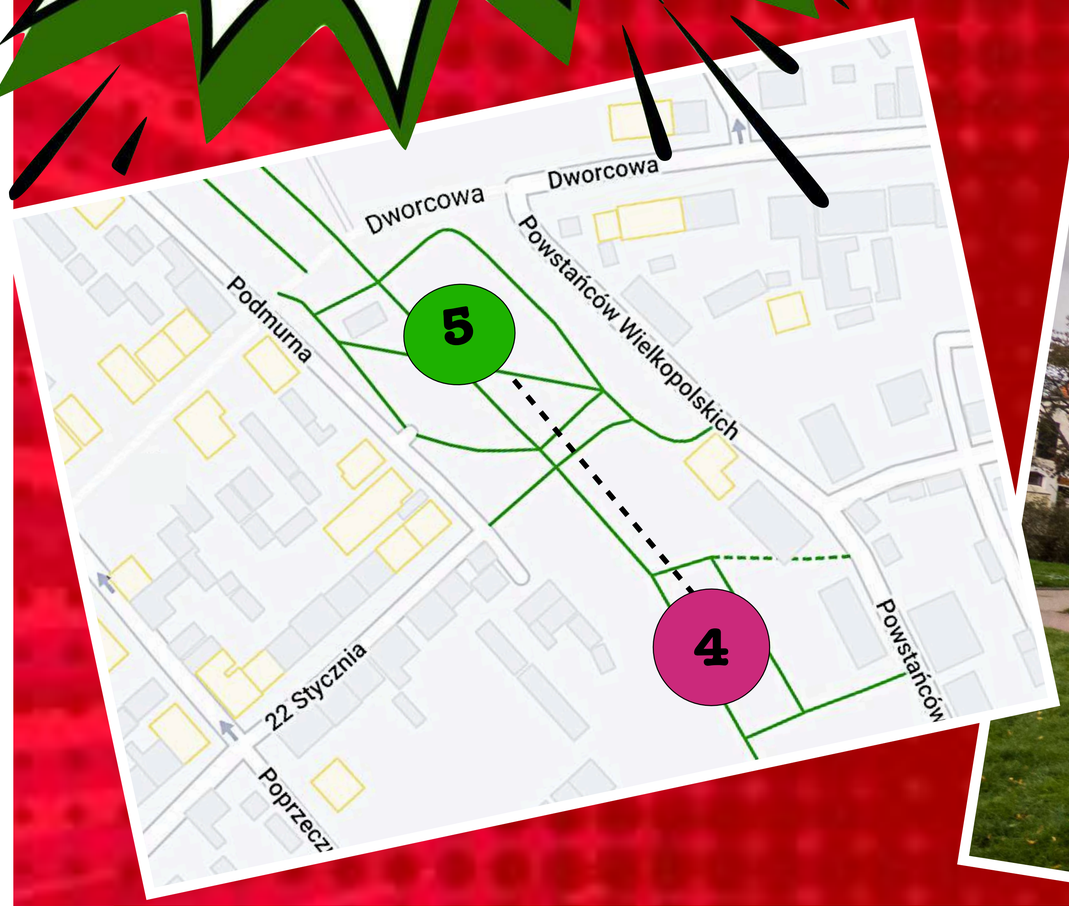

Wskazówka

Policzcie ile zamków jest w Parku Miniatur.
Jeśli pięć to wpiszcie
ZAMKNĄĆ NA ZAWSZE W METALOWE ZBROJE
w pole 18, a jeśli dziewięć to w pole 14.

Park Pamięci i Tolerancji im. dr. Ludwika Rydygiera to jedno z zielonych miejsc na mapie Chełmna.
Teren ten w poprzednich stuleciach był **cmentarzem** ewangelickim i żydowskim. Ostatnie pogrzeby miały miejsce w 1945 roku. Park utworzono w 1951 roku.
W parku znajdziecie słynne **„Chełmińskie serca", ławeczkę dla zakochanych i fontannę.**
Mały mieszkaniec parku ma dla Was kolejną wskazówkę.

Cześć! Opowiem Wam o moim sąsiedzie. To pomnik doktora **Ludwika Rydygiera**, najsłynniejszego mieszkańca Chełmna. Ludwik Rydygier był światowej sławy chirurgiem, który przeprowadził pierwszą na świecie operację częściowego wycięcia żołądka. Zabieg miał miejsce w 1880 roku w jego prywatnej klinice w Chełmnie.

Wskazówka

Odnajdźcie pomnik Ludwika Rydygiera i obejdźcie go dookoła. Na jednej z tablic umieszczonych z boku pomnika znajdziecie informację, że doktor żył w latach 1850 - 1920 i że był światowej sławy chirurgiem. Na tej samej tablicy, na górze, znajduje się jeszcze jedno zdanie, składające się z trzech wyrazów.
Drugi wyraz z tego zdania wpiszcie **w pole numer 7**.

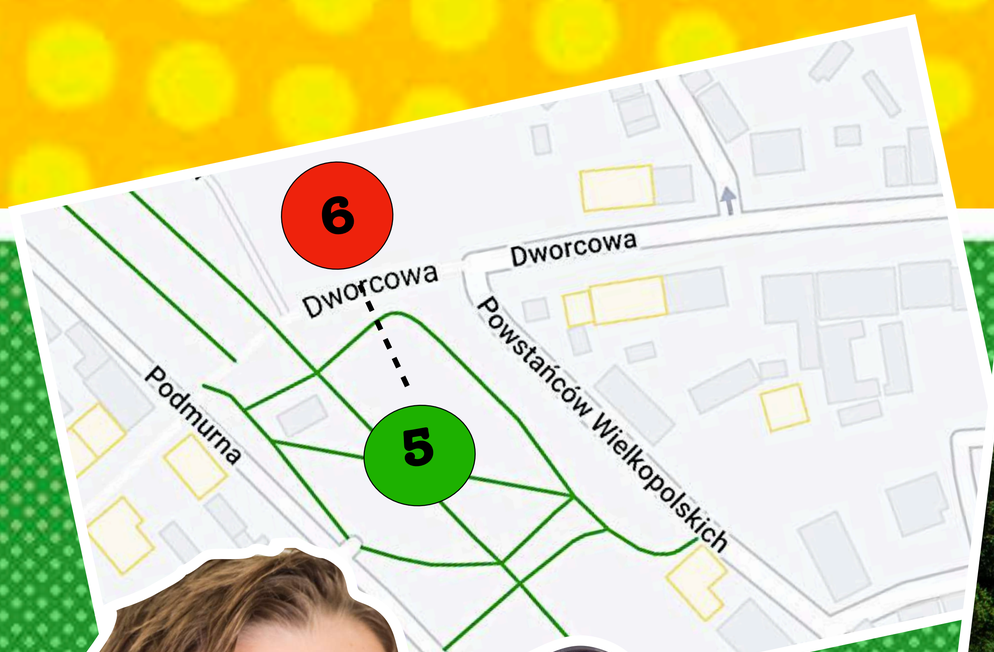

PUNKT AKCJI NR 6
URZĄD MIASTA
UL. DWORCOWA 1

 # Urząd Miasta ma ciekawą architekturę - jest to bowiem przykład tzw. **pruskiego muru** czyli ściany szkieletowej wypełnionej cegłą, której elementy drewniane widoczne są na elewacji.
Naprzeciwko Urzędu stoi jedna z ławeczek dla zakochanych.
Na szczycie budynku znajduje się **herb miasta**. Trzeba wiedzieć, że Chełmno położone jest na dziewięciu wzgórzach i to właśnie **wzgórza** umieszczone są na herbie, na którym widnieje również krzyż – symbol chrześcijaństwa i założycieli miasta – Krzyżaków oraz wody Wisły, która przepływa nieopodal miasta.

Wskazówka

Zerknijcie na herb i odnajdźcie przedmiot, który znajduje się nad nim. Nazwę tego przedmiotu wpiszcie **w pole numer 10**.

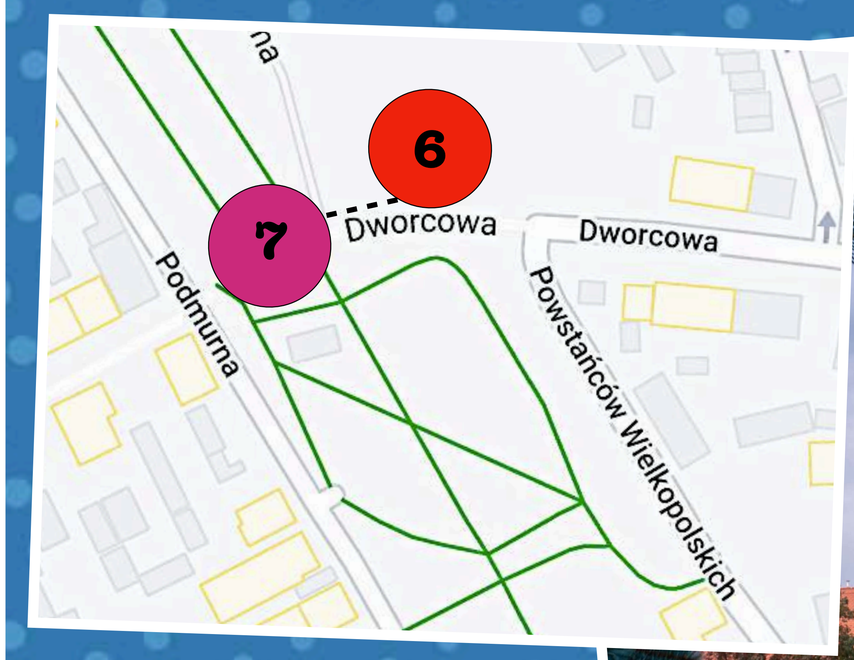

PUNKT AKCJI NR 7
BRAMA GRUDZIĄDZKA, UL. GRUDZIĄDZKA

Niestety do dziś nie przetrwało większość bram wjazdowych do miasta, które rozebrano w XIX wieku. To jak wyglądały macie okazję zobaczyć zerkając na **Bramę Grudziądzką :)**

Brama Grudziądzka była **główną bramą wjazdową**, a w średniowieczu zabezpieczała wjazd do miasta dzięki zwodzonemu mostowi nad tzw. suchą fosą.

Później Bramę Grudziądzką przerobiono na **kaplicę**.

Znajdźcie na fasadzie Bramy Grudziądzkiej rzeźbę przedstawiającą Matkę Bożą Bolesną Chełmińską i sprawdźcie wskazówkę. Pamiętajcie, że Gniewosz próbuje podejrzeć Wasze notatki.

Wskazówka

Przyjrzyjcie się uważnie rzeźbie Matki Bożej Bolesnej Chełmińskiej. Jeśli przedstawia ona Maryję otoczoną aniołami to w pole nr 9 wpiszcie ANIOŁY, jeśli zaś przedstawia Matkę Boską z ciałem Jezusa na kolanach to w pole nr 2 wpiszcie NA KOLANA.

PUNKT AKCJI NR 8
PARK NOWE PLANTY

 # Park Nowe Planty znajduje się przy murach miejskich, w miejscu suchej fosy.

Park pełen jest uroczych **rabatek,** gdzie roślinne kompozycje układają się w kwietne obrazy.

W parku znajduje się najpopularniejsza **ławeczka dla zakochanych** w Chełmnie, na której pary zamykają swoją miłość w symbolicznych kłódkach. Amorek, symbol miłości, ma dla Was kolejną wskazówkę.

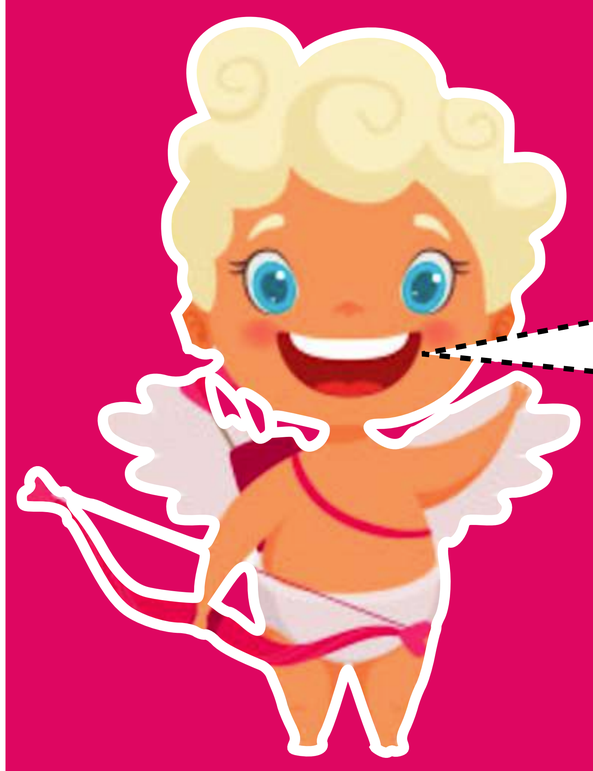

Cześć!
Super, że pomagacie Globtroterkowi!
Dzięki Waszej Tajnej Misji na pewno
zdobędzie rękę ukochanej.
Chełmno to miasto miłości, gdzie
Walentynki trwają cały rok,
więc cała akcja musi się udać!

Przepiszcie napis widniejący
na ławce zakochanych
do tabelek. Każda litera będzie miała
przypisaną cyfrę lub liczbę. Potem
zerknijcie na wskazówkę.

1	2	3	4	5	6	7

8	9	10	11	12	13

14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24

Wskazówka

Uzupełniona tabelka to kod do zaszyfrowanej części wiersza. Część liter jest już wpisanych.
Odszyfrujcie podany fragment i **wpiszcie w pole numer 11.**

					G			W								P		D		
1	9		14			4	7		22		21	9	3		11		15		4	20

PUNKT AKCJI NR 9
KAPLICA CUDOWNEGO ŹRÓDŁA
PARK NOWE PLANTY
UL. STUDZIENNA

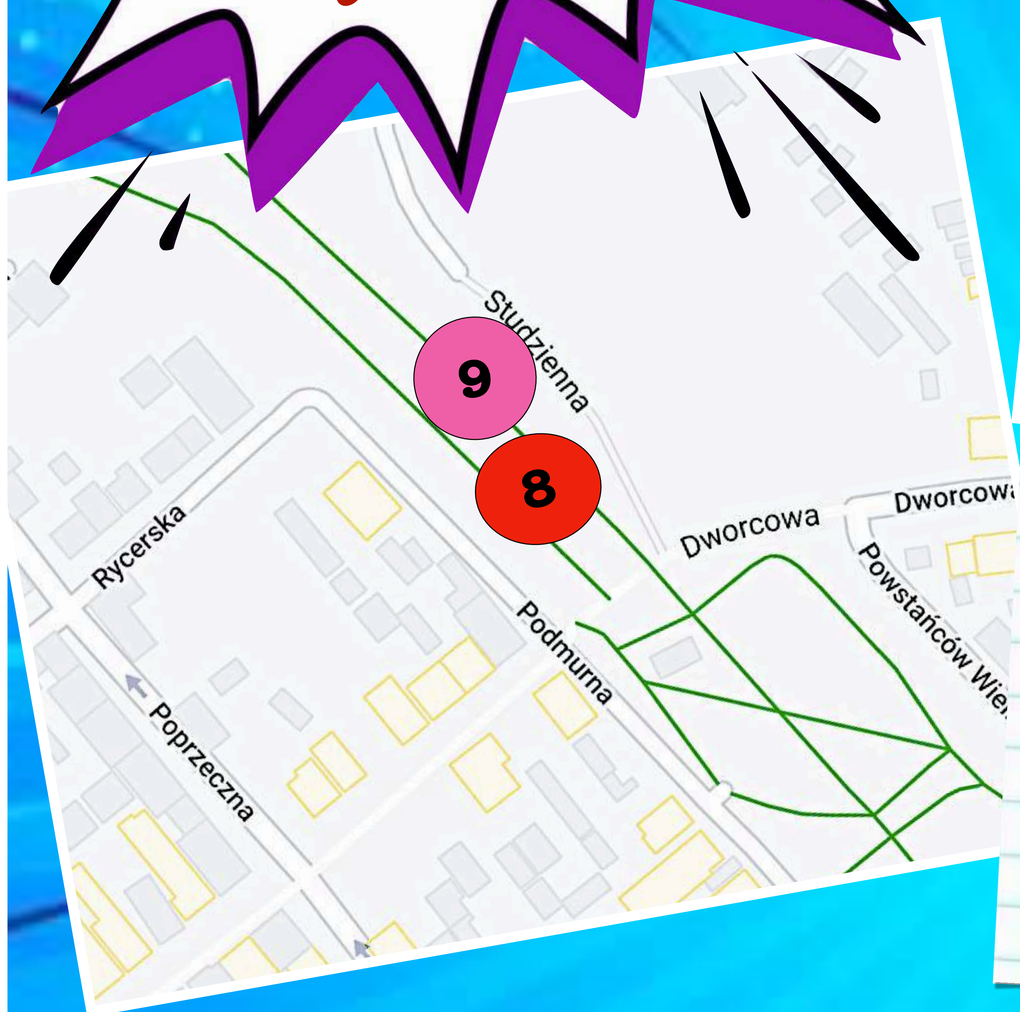

W parku Nowe Planty znajduje się niewielka **kapliczka.**
 # Kaplica Cudownego Źródła, zwana Studzienką, wybudowana została kilka wieków temu, niestety została zniszczona w czasie II wojny światowej.
Odbudowano ją w 1945 roku.
Kapliczka jest miejscem, w którym narodził się **kult Matki Bożej Bolesnej Chełmińskiej,** a wiąże się z tym piękna legenda o pastuszku, którego pomnik stoi w pobliżu Studzienki.

Legenda o cudownym źródełku

Dawno temu nieopodal Chełmna mieszkała uboga rodzina. Kochali się wzajemnie, wspierali i opiekowali sobą nawzajem. Szczególną troską otoczony był najmłodszy synek – niewidomy Stasiek. Staś na co dzień był pastuszkiem opiekującym się kozą należącą do rodziny. Jego obowiązkiem było wyprowadzanie zwierzęcia na pastwisko.

Rodzina była bardzo pobożna i często modliła się o zdrowie i błogosławieństwo do Matki Przenajświętszej, której obraz namalowany na kawałku drewna znajdował się w centralnym miejscu ich chaty.

Pewnego ranka Staś przybiegł do swojej mamy i oznajmił, że wkrótce odzyska wzrok. We śnie przemówiła do niego Matka Przenajświętsza, która przekazała mu wiadomość, by potarł oczy wodą, a ujrzy świat.

Mama Stasia pogłaskała chłopca po głowie, nie wiedząc jak mu powiedzieć o tym, że to był tylko sen.

Tego dnia koza, które zwykle stała spokojnie na łące skubiąc trawę, była bardzo niespokojna. W pewnej chwili zerwała się i pobiegła, ciągnąć za sobą zdezorientowanego Stasia, który próbował ją zatrzymać, ale daremne były jego wysiłki. Koza przystanęła w końcu przy niewielkim wzgórzu, a zmęczony Staś opadł bez tchu na trawę.

Był bardzo spragniony, dlatego jak usłyszał szum strumienia w pobliżu poczuł ulgę. Odnalazł źródełko i zaspokoił pragnienie. Wtedy przypomniał sobie słowa Matki Przenajświętszej i przemył oczy wodą. Wtem odzyskał wzrok!

Z ogromną radością rozglądał się dookoła podziwiając błękit nieba, zieloną łąkę upstrzoną kwiatami i pobliskie miasto otoczone murami. Wieść o cudzie szybko rozniosła się po okolicy, a do źródełka zaczęli przybywać ludzie pragnący sami przekonać się o właściwościach tej niesamowitej wody. Rodzina Stasia w podziękowaniu za cud zaniosła swój obraz w miejsce gdzie źródełko wytrysnęło z ziemi. Z czasem wybudowano w tym miejscu kapliczkę zwaną Studzienką.

Cześć!
Fajnie, że mnie odwiedziliście :)
Mam dla Was kolejną wskazówkę!
Podejdźcie do kapliczki i przyjrzyjcie się zdobieniom znajdującym się na bramce zamykającej wejście do ołtarza.

Wskazówka
Jeśli zdobienia kształtem przypominają serca, **w pole numer 1 wpiszcie SERCE**, jeśli zaś podobne są do słońca, **w pole nr 1 wpiszcie SŁOŃCE**.

I jeszcze jedno.
Kilka minut przed Wami był tu Gniewosz.
Groził mi mieczem, żebym zdradził mu wskazówkę. Nic mu nie powiedziałem, ale zapowiedział, że jeśli dowie się, że Wam pomogłem to da mi nauczkę. Ja się go nie boję, Amorek obiecał, że wykorzysta swoje strzały, żeby mnie ratować.
Ale Wy na siebie uważajcie!

Co za paskudny rycerz!
Dziękujemy za ostrzeżenie.
Gdybyś miał z nim kłopoty to wzywaj nas na pomoc.

PUNKT AKCJI NR 10
MURAL
UL. POPRZECZNA 7

Co roku w Chełmnie odbywa się **Perspektywy - 9 Hills Festival.** Po angielsku hills oznacza wzgórza, więc nazwa nawiązuje do dziewięciu wzgórz, na których położone jest Chełmno.
To czas kiedy podwórka stają się **warsztatami sztuki**, a kościoły i ulice **scenami spektakli i koncertów**.
Każde z dziewięciu wzgórz ma swoją **patronkę** w postaci muzy Apolla. **Apollo** to grecki bóg sztuki i poezji, który ma dla Was kolejną wskazówkę.

Z okazji festiwalu co roku w mieście pojawia się nowy mural. Teraz widzicie malowidło z drugiej edycji festiwalu w 2017 roku. Tu także ukryta jest wskazówka dotycząca brakującego wyrazu w wierszu.

Wskazówka

Przyjrzyjcie się muralowi i odnajdźcie rybę. Sprawdźcie co takiego „mówi". Symbol z dymka wpiszcie w dwóch miejscach:
w pole numer 3 i w pole numer 18.

PUNKT AKCJI NR 11
MURAL
UL. WODNA 24

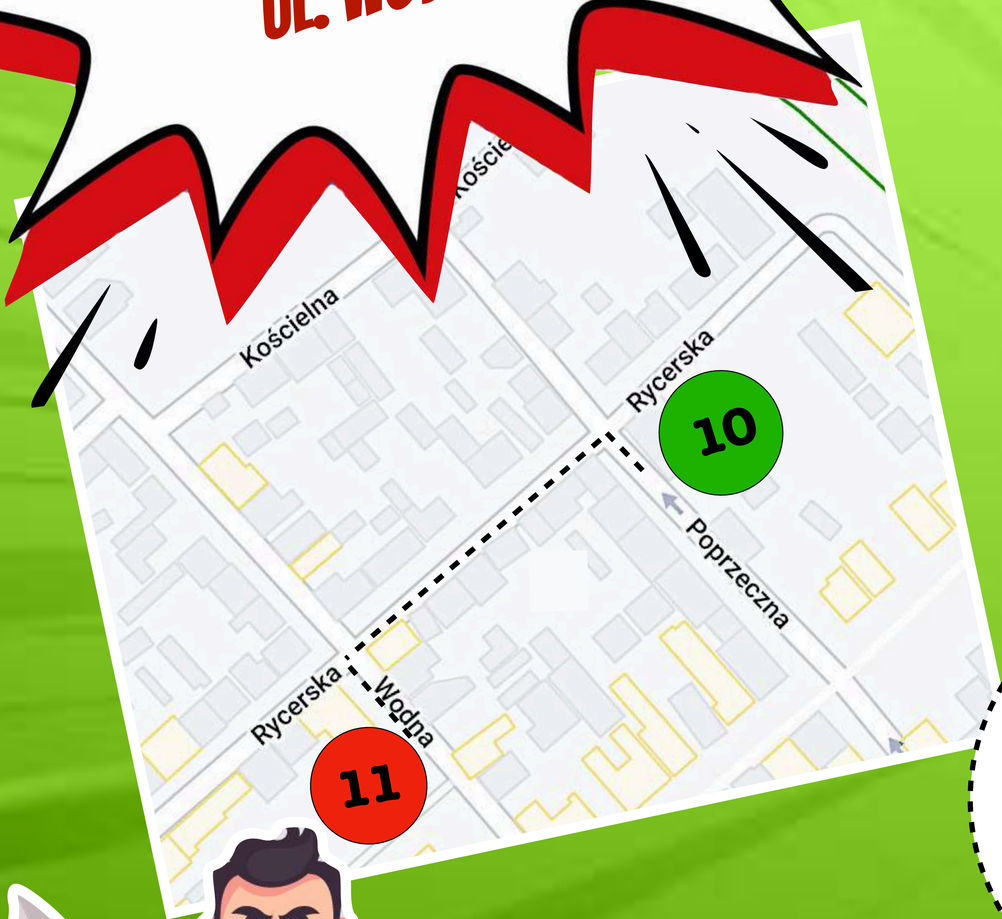

Kolejny mural namalowany podczas 9 Hills Festival. Ten powstał w 2018 roku i zawiera w sobie kolejną wskazówkę :)

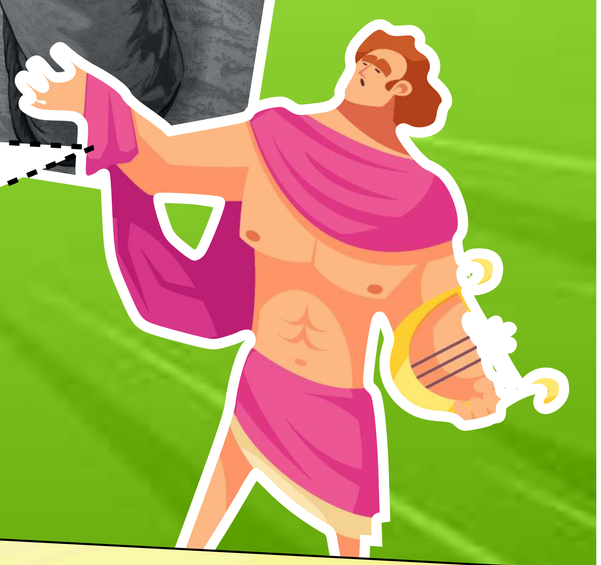

Ej Ty, w różowej kiecce! Powtórz jeszcze raz!

Wskazówka

Kolor koszulki chłopaka puszczającego statek **wpiszcie w pole numer 15.**

PUNKT AKCJI NR 12
MURAL
UL. WODNA 5

Trzeci na trasie Tajnej Misji mural powstał w 2016 roku, jako pierwszy z serii murali w ramach 9 Hills Festival.

Wskazówka

Zerknijcie jaki przedmiot chłopak wciąga na linie. Odpowiedź wpiszcie **w pole numer 13.**

PUNKT AKCJI NR 13
MURY MIEJSKIE
RÓG UL. STARE PLANTY I RYBACKIEJ

 # Mury miejskie w Chełmnie to jedne z najlepiej zachowanych średniowiecznych murów obronnych w Europie.

Mury zostały wybudowane na przełomie XIII i XIV wieku, a 200 lat później za zgodą króla Zygmunta Augusta podwyższone. I co ważne, prawie **w całości** zachowały się do dziś!

Łączna długość zachowanych do dziś murów wynosi **2270 metrów**.

O murach opowiadają liczne **miejskie legendy.**

Chleb i wół

Wódz pruskiego plemienia JaćwinGów, Skomand, którego plemię zostało zaatakowane przez Zakon Krzyżacki, postanowił w ramach zemsty zająć Chełmno. Wyprawa nie była łatwa, gdyż miasto otoczone było wysokimi murami, trudnymi do pokonania. Skomand postanowił wziąć miasto głodem. Otoczył więc Chełmno swoimi ludźmi, tak by nikt nie mógł do miasta wjechać, ani go opuścić. Oblężenie spowodowało, że w oczy mieszkańców Chełmna zaczął zaglądać głód. Ówczesny zarządca miasta, zwany komturem postanowił przechytrzyć napastnika. Nakazał upiec duży chleb z resztek mąki i sprowadzić ostatniego, wygłodniałego woła. Planował bowiem przekonać PruSaków, że mają wystarczająco dużo zapasów żywności, by przetrzymać ich oblężenie. I faktycznie! Gdy wystrzelony katapultą bochen chleba trafił w obozowisko wroga, a przy mUrach słychać było ryk wołu, który z głodu zawodził tak jak całe stado, Skomand uwierzył, że mieszkańcy mają tak duży zapas jedzenia, że oblężenie nie Przyniesie spodziewanych efektów. ZawRócił więc swoich wojowników spod murów miasta i Chełmno zostało uratowane!

Legenda o kulach armatnich

Kiedy to w XVII wieku armia sZwedzka najechała na Polskę, parła na południE kraju, bez trudu zdobywając miasta i wsie, rujnując okolicę, burząc mury i budowle. I tak dotarła do Chełmna, Które chciała zdobyć podstępem, jednak nikt z mieszkańców nie zdradził miasta, nie dał się przekupić, by wpuścić nieprzyjaciela za mury obronne. Tak więc dowódca wojsk szwedzkich, król Gustaw Adolf postanowił zaatakować miasto. Przerażeni mieszkańcy ttUmnie zebrali się w farze, by prosić Matkę Przenajświętszą o pomoc i ochronę. Gdy ze strony dowódcy armii szwedzkiej Padł rozkaz ostrzału, na murach pojawiła się postać Matki Bożej Bolesnej Chełmińskiej w długim płaszczu, od którego odbijały się kule lecące w stronę miasta. Tylko nieliczne trafiły w mur, ale nie zdołały go przEbić. Przerażeni Szwedzi wstrzymali atak, a król zadecydował o odwrocie. Nie miał bowiem zamiaru narażać się siłom boskim.

A na pamiątkę tego niesamowitego wydarzenia mieszkańcy pozostawili w murach miejskich Kule armatnie, by ostrzegały i odradzały wrogom atak na miasto.

Globtroterek mówi, że w tym miejscu możemy zobaczyć kule, które utknęły w murach.

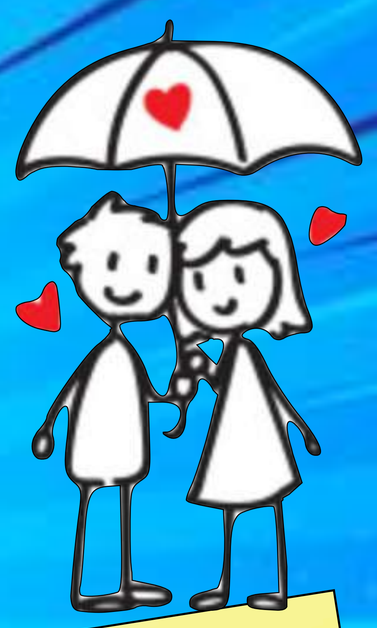

Wskazówka

Zajrzyjcie jeszcze raz do legend i wynotujcie wszystkie podkreślone wielkie litery. Powstałe z nich wyrazy wpiszcie **w pole numer 5.**

PUNKT AKCJI NR 14
RATUSZ I RYNEK

Centralny plac starówki to oczywiście **rynek**. Dawniej znajdowały się tu ławy handlowe, kramy i budy przekupek, pręgierz, przy którym karano złoczyńców, dom kupiecki czy basen przeciwpożarowy.

Dziś nad rynkiem góruje **ratusz**. Pierwsza budowla w tym miejscu powstała w XIII wieku, miała jedno piętro i niewielką wieżę.

Budynek, który możemy podziwiać **dziś,** powstał na wskutek rozbudowy w kolejnych stuleciach.

Obecnie we wnętrzach ratusza mieści się **Muzeum Ziemi Chełmińskiej** i **Chełmińska Informacja Turystyczna.**

Ułan na koniu, który stoi blisko ratusza, ma dla Was kolejną wskazówkę.

Widzę, że świetnie Wam idzie Tajna Misja! Brawo! Ode mnie dostaniecie kolejną wskazówkę.

Prawo Chełmińskie, o którym czytaliście wcześniej, wprowadzało system miar. Był to **Pręt Chełmiński** o długości 4,35 metra. Dzielił się on na mniejsze jednostki miary: stopy, łokcie i kroki.

Wskazówka

Pręt Chełmiński możecie zobaczyć na jednej ze ścian ratusza. Odnajdźcie go i sprawdźcie na jakie litery zaczynają się dwa wyrazy wyryte na jego środku. Jeśli na C i R - **w polu numer 16** wpiszcie **CZERWONYCH RÓŻ**, jeśli F i T - **w polu numer 16** wpiszcie **FIOLETOWYCH TULIPANÓW**.

PUNKT AKCJI NR 15
KAMIENICE WOKÓŁ RYNKU

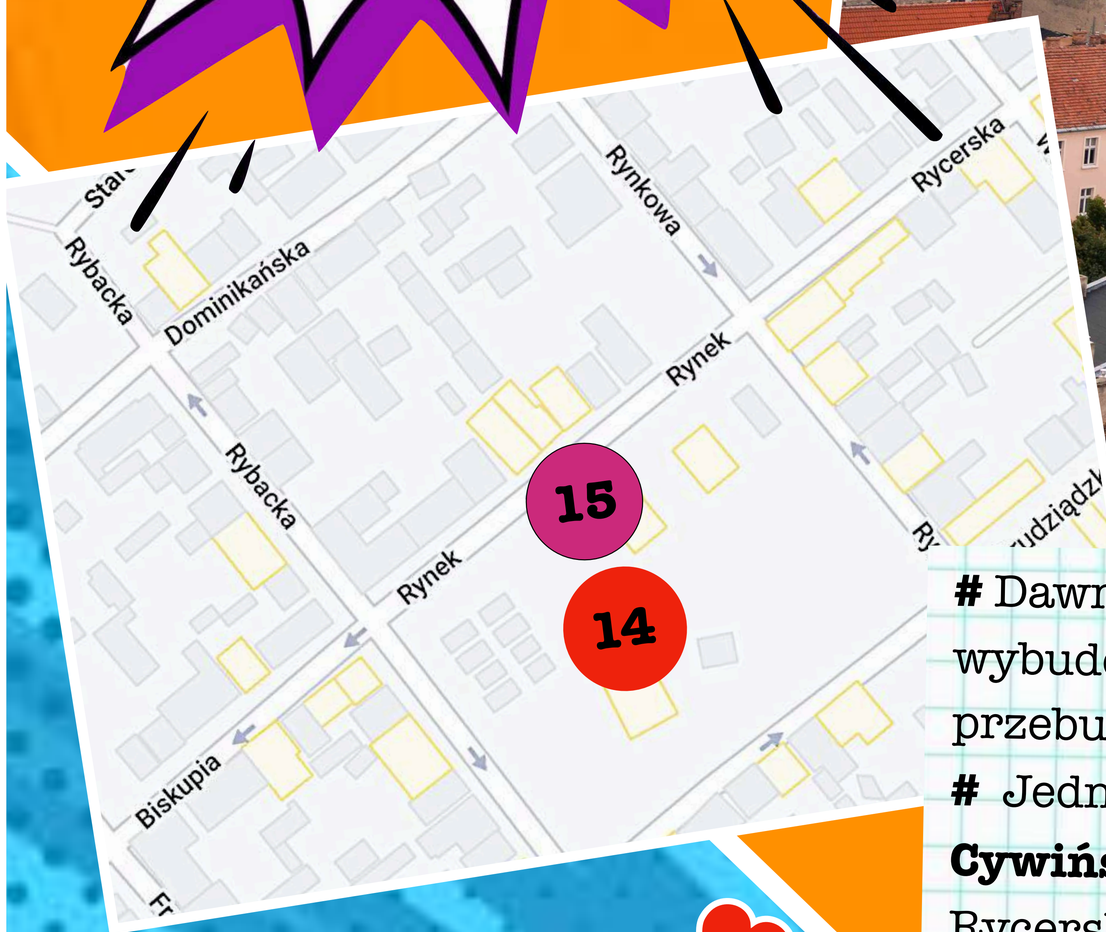

Dawniej wokół rynku piętrzyły się **gotyckie kamienice** wybudowane w średniowieczu, jednak większość z nich została przebudowana.

Jedną z najstarszych kamienic jest gotycka kamienica **Cywińskich** z XIII wieku, stojąca na rogu Rynku i ulicy Rycerskiej.

Dawniej, w miejscu obecnych kamienic pod numerem 5 i 6, znajdował się **Dom Artusa**. Domy Artusa były miejscem spotkań kupców i handlarzy, którzy dobijali tu interesów i nawiązywali kontakty handlowe. **Legenda** związana z tym miejscem jest niezwykle romantyczna. Przeczytajcie!

Legenda o zakochanych i Dworze Artusa

Dawno temu, pewien ubogi rycerz z Anglii przybył do Chełmna w interesach. Wiedział, że w mieście jest Dom Artusa, ale nie miał pojęcia jak do niego trafić. O drogę zapytał przechodząca obok dziewczynę. Gdy spojrzeli na siebie, zakochali się bez pamięci od pierwszego wejrzenia! Dni mijały, ale oboje nie mogli o sobie zapomnieć. Młodzi zdawali sobie sprawę z tego, że ojciec dziewczyny, najbogatszy mieszkaniec miasta, nigdy nie zgodzi się na ich związek. W końcu jednak siła miłości zwyciężyła i zaczęli się potajemnie spotykać. Po jakimś czasie, pewni swojej miłości, zakochani postanowili uciec z miasta, wziąć ślub i żyć jako mąż i żona. Dziewczyna wiedziała, że z Domu Artusa biegnie podziemny tunel, który kończy się za murami miasta. Pewnej nocy, trzymając się za ręce, ruszyli ciemnym korytarzem ku wspólnemu życiu. Jednak zostali zauważeni przez strażników, którzy zawiadomili rodzinę dziewczyny.

Za zakochanymi ruszył pościg. Słysząc zbliżające się kroki, młodzi postanowili, że wybierają śmierć niż roztąkę. Gdy pościg dotarł do pary, zobaczył ciała kochanków w uścisku. Oboje zostali pochowani w korytarzu, gdyż jako samobójcom nie przysługiwał im pogrzeb.

Tunel zasypano, ale czasem duchy zakochanych spacerują po chełmińskim rynku, trzymając się za ręce. Mają dla Was kolejną wskazówkę :)

Cześć!
Bardzo lubimy spacerować po rynku. Mamy tu swoją ulubioną kamienicę. Na niej zapisana jest kolejna wskazówka.

Na rogu ulicy Rybackiej i Biskupiej, znajduje się piękna, odnowiona kamienica z 1909 roku. Rok budowy widnieje na jej szczycie, a pod nim musicie wypatrzyć zwierzę.

Wskazówka

Nazwę zwierzęcia z kamienicy na rogu Rybackiej i Biskupiej wpiszcie **w pole numer 9**.

PUNKT AKCJI NR 16
MURAL
UL. 22 STYCZNIA 12

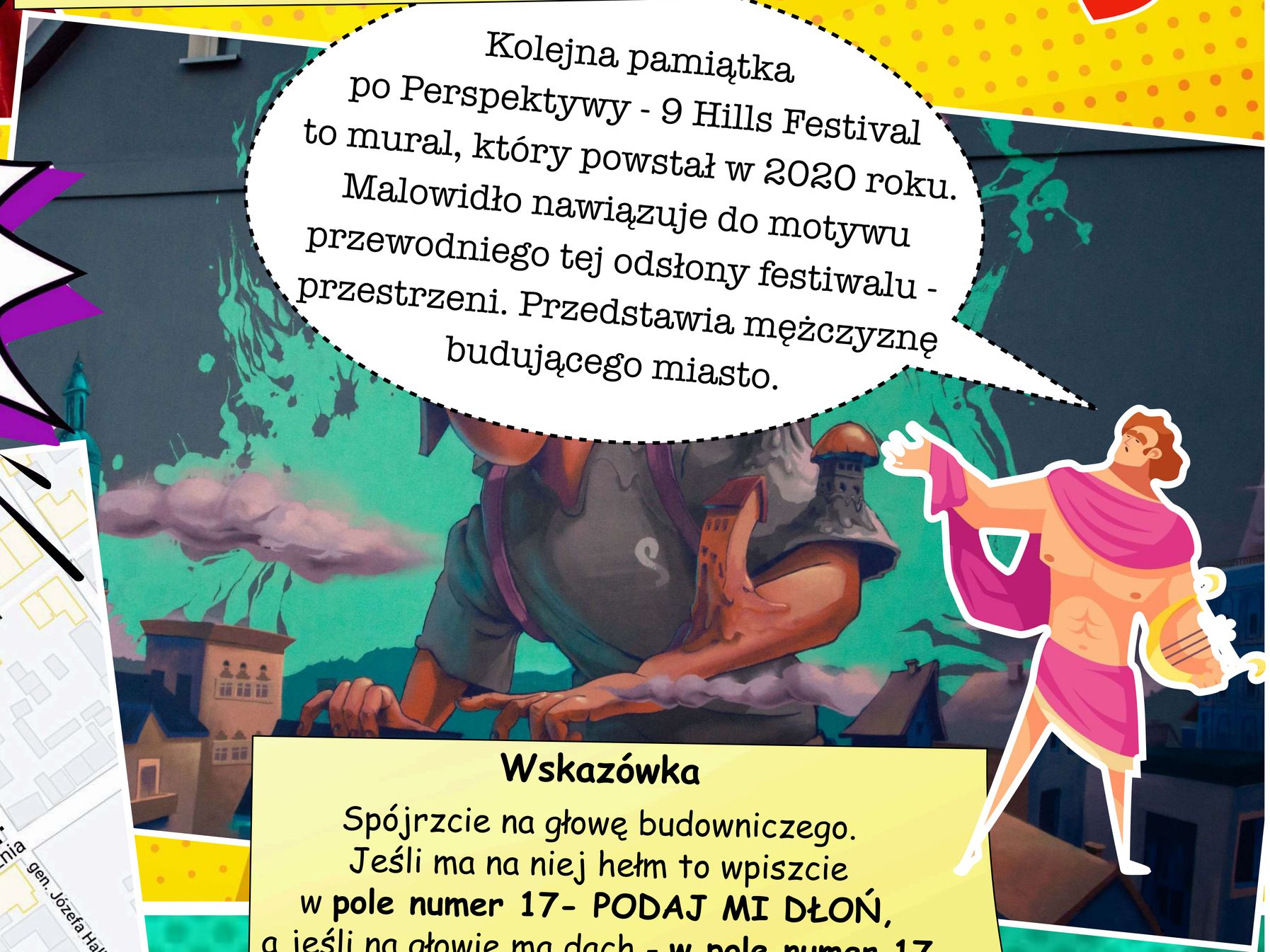

Kolejna pamiątka po Perspektywy - 9 Hills Festival to mural, który powstał w 2020 roku. Malowidło nawiązuje do motywu przewodniego tej odsłony festiwalu - przestrzeni. Przedstawia mężczyznę budującego miasto.

Wskazówka

Spójrzcie na głowę budowniczego. Jeśli ma na niej hełm to wpiszcie w **pole numer 17- PODAJ MI DŁOŃ**, a jeśli na głowie ma dach - **w pole numer 17** wpiszcie **ZOSTAŃ MĄ ŻONĄ**.

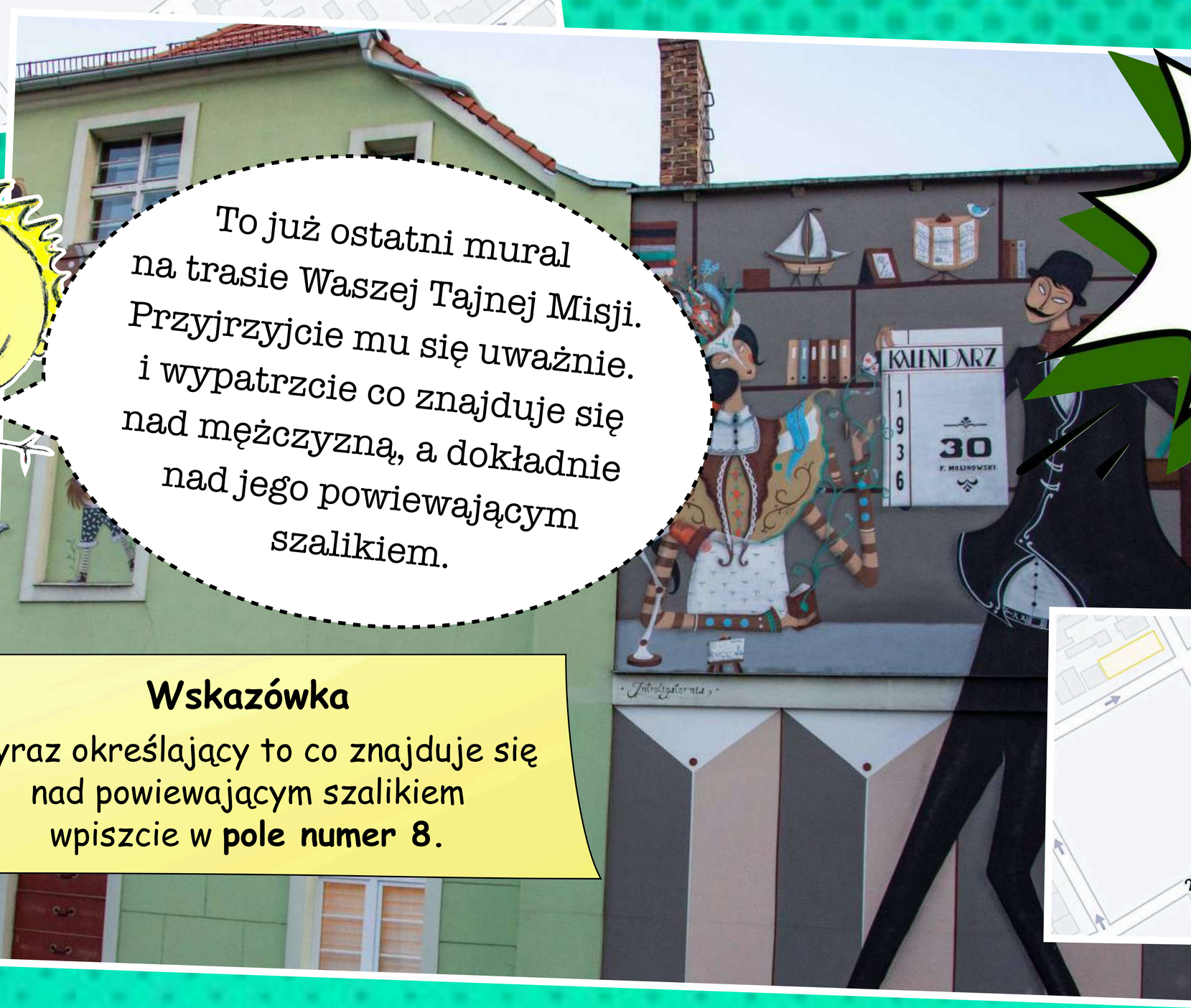

To już ostatni mural na trasie Waszej Tajnej Misji. Przyjrzyjcie mu się uważnie. i wypatrzcie co znajduje się nad mężczyzną, a dokładnie nad jego powiewającym szalikiem.

Wskazówka

Wyraz określający to co znajduje się nad powiewającym szalikiem wpiszcie w **pole numer 8**.

PUNKT AKCJI NR 17
MURAL
UL. TORUŃSKA 2

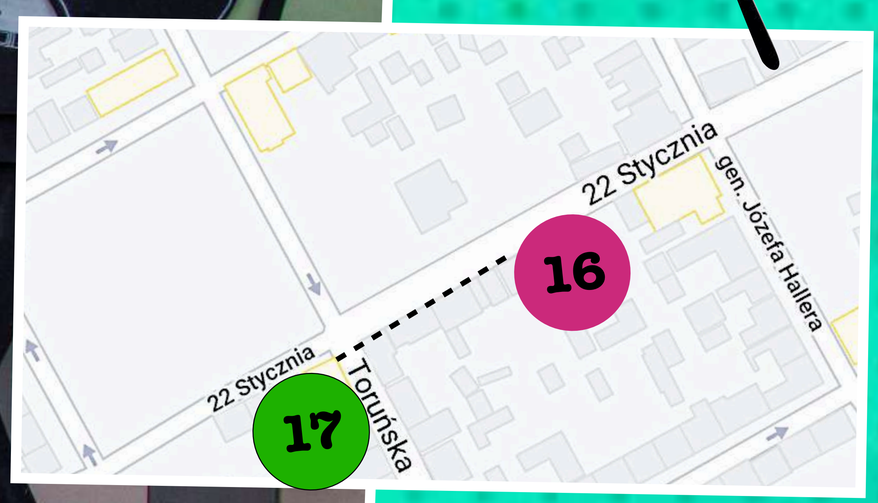

PUNKT AKCJI NR 18
FARA MIEJSKA
UL. FRANCISZKAŃSKA

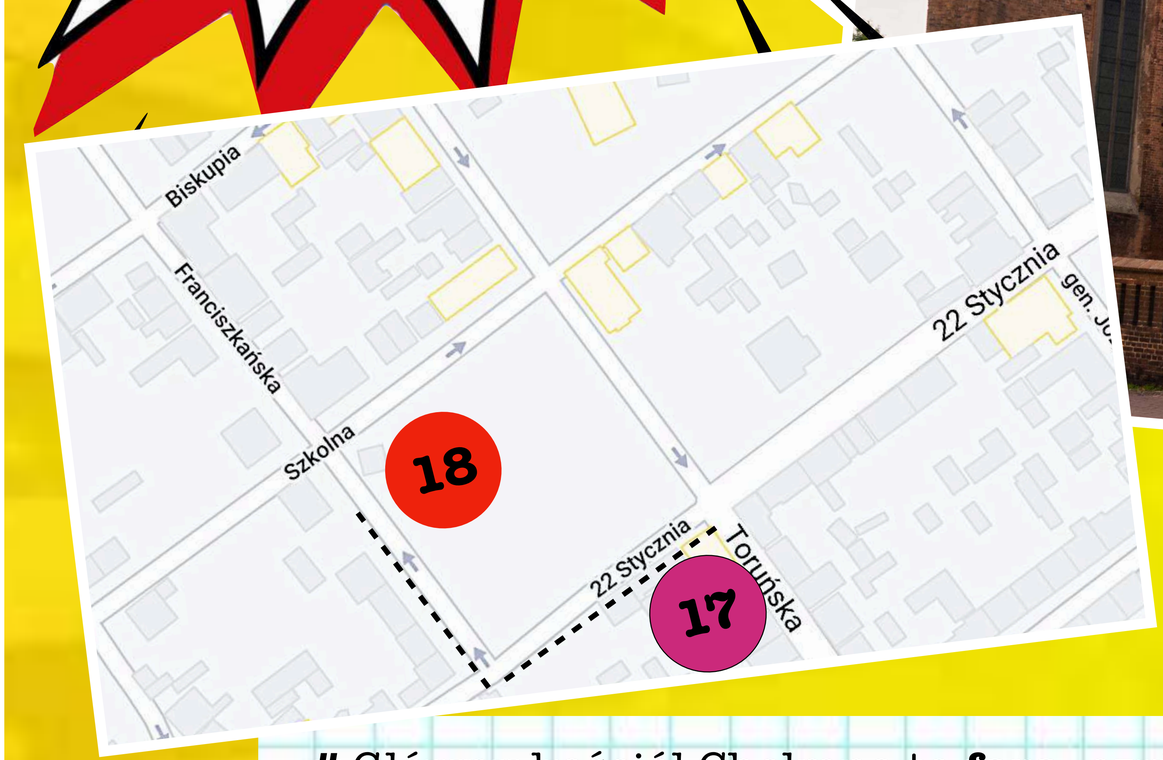

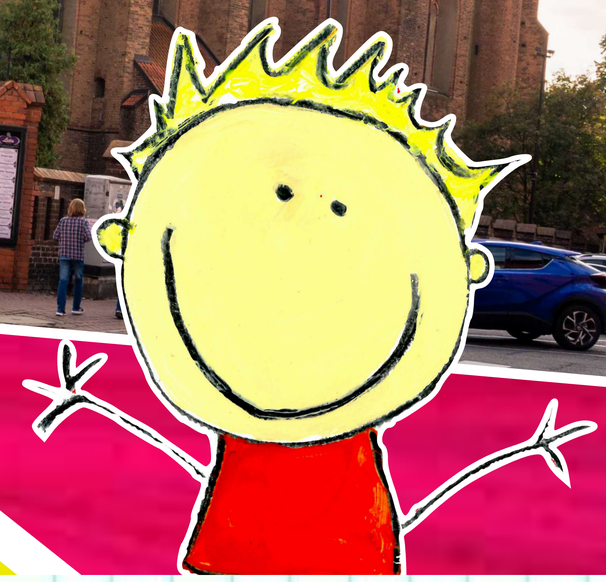

Główny kościół Chełmna to **fara,** czyli najważniejszy kościół w mieście, zlokalizowany w pobliżu rynku. Z okresu średniowiecza w Chełmnie zachowało się aż sześć kościołów gotyckich!

To kościół pw. **Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny** wybudowany na przełomie XIII i XIV wieku.

Choć wzniesiono go w stylu gotyckim, wnętrze kościoła zmieniało się przez wieki, stąd napotkacie tu **elementy wyposażenia pochodzące z różnych epok**.

W kościele przechowywany jest największy skarb miasta - **relikwia św. Walentego**.

 # Relikwiarz z fragmentem czaszki św. Walentego znajduje się na specjalnym ołtarzu poświęconym Świętemu.

Fara ma wysoką, prawie 60 metrową **wieżę**, która udostępniona jest dla zwiedzających. Wejście po wąskich i krętych schodach wynagradza widok na Chełmno z lotu ptaka. Z drugą, niedokończoną wieżą związana jest miejska legenda.

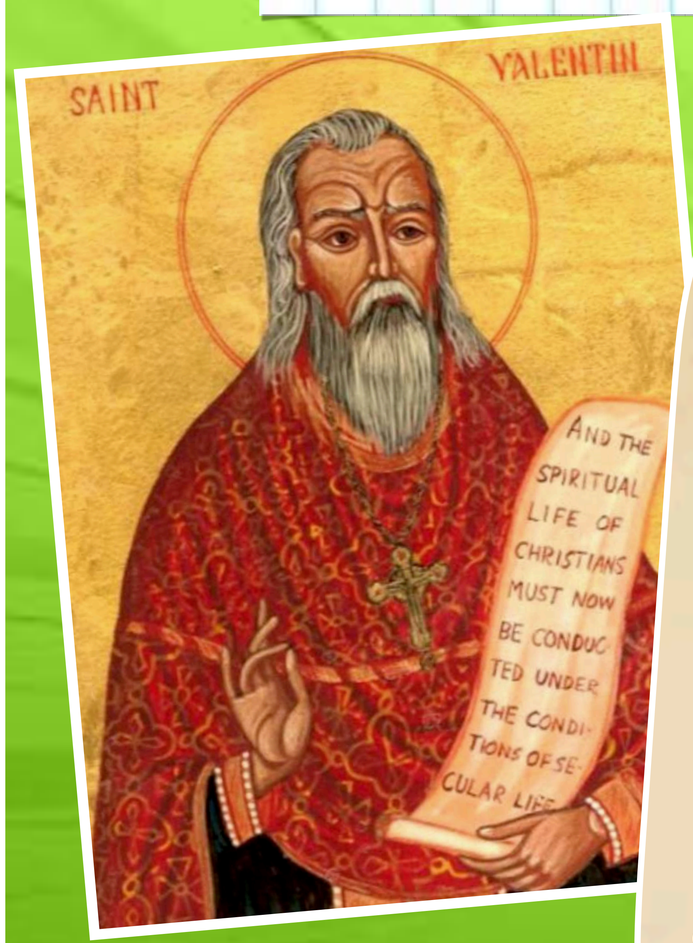

Święty Walenty

Święty Walenty, znany również jako Walenty z Rzymu żył w III wieku. Zasłynął tym, że przeciwstawił się cesarzowi, który zabronił młodym legionistom zawierać związki małżeńskie. Walenty zaś pobłogosławił zawarte przez nich śluby, przez co trafił do lochu, gdzie spotkał miłość swojego życia – niewidomą córkę strażnika. Dzięki sile ich miłości dziewczyna odzyskała wzrok, co jeszcze bardziej rozwścieczyło cesarza, który nakazał zabić biskupa. W przededniu egzekucji, która odbyła się 14 lutego, Walenty wysłał list do swojej ukochanej, podpisując ją „Twój Walenty". I tak po wielu wiekach zrodziła się tradycja wysyłania walentynek, bowiem przez stulecia św. Walenty uważany był za patrona chorych na umyśle i epileptyków. Dopiero współcześnie uznany został za patrona zakochanych.

Legenda o wieżach kościoła Wniebowzięcia NMP w Chełmnie

Z niedokończoną, drugą wieżą kościoła wiąże się ciekawa legenda. Otóż gdy rozpoczęto budowę kościoła, plany zakładały że powstaną dwie, wysokie wieże. Prace musiały postępować bardzo szybko, gdyż kościół miał być ukończony do świąt. Gdy pierwsza z wież dumnie górowała nad miastem to mistrz, który zarządzał pracami zadecydował o przyspieszeniu robót i nakazał, by robotnicy budowali wieżę zarówno w dzień, jak i w nocy, a także w niedziele i święta, co było niezgodne z naukami kościoła. Pomimo szybko upływającego czasu, udało się w terminie zakończyć także drugą wieżę. Zarówno robotnicy, jak i mieszkańcy miasta z dumą i szczęściem spoglądali na strzeliste wieże kościoła sięgające nieba. Wtedy nad wiernymi zgromadziły się ciemne chmury i wyłonił się z nich anioł z ognistym mieczem. Uderzył nim z całej siły i druga wieża stanęła w płomieniach. Z ust wiernych wydobył się krzyk i szloch, bo spodziewali się, że zniszczeniu ulegnie cały kościół. A tymczasem spłonęła doszczętnie tylko wieża, która budowana była w niedzielę i święta. W ten sposób niebiosa ukarały mieszkańców za nieprzestrzeganie przykazań bożych. W kolejnych wiekach kilkukrotnie próbowano dobudować drugą wieżę, ale zawsze ulegała pożarom.

Globtroterek wysłał info, że aniołek z kościoła farnego ma dla nas ostatnią wskazówkę.

Cześć! Jedną z ciekawostek w naszym kościele jest **meluzyna,** czyli wiszący świecznik w formie głowy zwierzęcia. Meluzyna przepowiada pogodę.

Gdy zwierzę patrzy na portal główny to oznacza, że nadchodzi deszcz, gdy zwrócony jest w stronę ołtarza głównego - będzie ładna pogoda. Dzieje się tak za sprawą wplecionych w łańcuch kobiecych włosów i sznurów konopnych, które reagują na wilgotność powietrza, odpowiednio się naprężając.

Wskazówka

Odnajdźcie meluzynę z głową zwierzęcia.
Jeśli to dzik to **w pole numer 19** wpiszcie:
RAZEM POKONAMY ŻYCIOWE WYBOJE,
a jeśli to jeleń to w **pole numer 19** wpiszcie:
ABYŚMY PRZEZ ŻYCIE MOGLI KROCZYĆ WE DWOJE.

Mamy to!
Cały wiersz jest gotowy :)
Widzisz Globtroterek???

Brawo Wy! Jesteście Superposzukiwaczami Przygód!
Dziękuję Wam bardzo. Bez Was by się nie udało. Jestem wzruszony i szczęśliwy. Pędzę przygotować się do zaręczyn :)

Dziękuję Wam
za wspólną przygodę!
Globtroterek jest przeszczęśliwy!
Muszę Wam napisać,
że Marianna ze łzami w oczach
przyjęła oświadczyny i zaraz
odbędzie się ich ślub!

Nie widziałem nigdy
ładniejszej i bardziej zakochanej
pary niż oni! Wyjadą wkrótce
w podróż poślubną, ale Globtroterek
obiecał, że szybko wróci, bo czekają
na nas kolejne Tajne Misje!
Znajdziecie je na:
www.niezbedniki.com

Od pastuszka Stasia
wiem, że Amorek wycelował swoją
strzałę w Gniewosza i ten bez pamięci
zakochał się w sympatycznej
czarownicy z sąsiedniego
miasteczka. Jest teraz zakochany
po uszy i bardzo szczęśliwy :)

Wydawnictwo
Globtroterek

Copyright 2020
by Tomasz Dudek

Ilustracje i zdjęcia:
Agata Fioncek,
archiwum prywatne
www.freepik.com

Autorzy:
Michaś, Ola i
Tomek Dudek
www.globtroterek.com

Na Tajną Misję do Chełmna zapraszają:

LGD Chełmno

Chełmno miasto zakochanych®

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

GLOBTROTEREK

Cześć Dorośli Poszukiwacze Przygód !

Oddajemy w Wasze ręce gotowiec na rodzinną przygodę w Chełmnie. Poniżej zamieszczamy kilka praktycznych wskazówek jak korzystać z Niezbędnika.

 # PDF

Niezbędnik został przygotowany w PDF z myślą o korzystaniu z niego w sposób tradycyjny. Dzieci już wystarczająco dużo czasu spędzają przed monitorami. Warto, by chociaż w trakcie zwiedzania oderwały się od telefonów, a przy okazji opanują umiejętność korzystania z papierowej mapy :)
Jeśli nie macie drukarki, to koszt wydruku w punkcie ksero to kilkanaście groszy. Kartki możecie zszyć, wsadzić do segregatora czy na podkładkę, by wygodnie było dzieciom z nich korzystać.
W Niezbędniku trzeba bowiem uzupełniać wiersz, który pomoże naszemu małemu przyjacielowi zdobyć serce ukochanej. Oczywiście możecie korzystać z Niezbędnika w formie ebooka na telefonie czy tablecie. Zabierzcie tylko jakiś mały notes czy kartkę, by dzieci mogły zapisywać kolejne wskazówki.

#WEŹCIE DŁUGOPIS A NAJLEPIEJ DWA :)

#GOTOWA TRASA ZWIEDZANIA

Niezbędnik to gotowiec na wycieczkę. Ma mapę i wyznaczoną trasę zwiedzania.
Rozpoczynacie od pierwszego Punktu Akcji i idziecie zgodnie z tym, jak prowadzi Was Niezbędnik.

#PUNKTY AKCJI

Punkty Akcji to miejsca gdzie należy wykonać zadania. Punkty Akcji to ważne zabytki, rzeźby, pomniki, fontanny, budynki i wszystkie te miejsca, które warto w czasie wycieczki zobaczyć.
Stosujemy nazwę Punkty Akcji, bo w uszach dzieci brzmi dużo ciekawiej niż gotycki ratusz, fontanna Prozerpiny czy pomnik Piłsudskiego ;) W każdym Punkcie Akcji są ciekawostki o danym miejscu. Przeczytajcie je razem z dziećmi.

#TAJNA MISJA

Tajna Misja to zamiana nudnego zwiedzania w super przygodę z fabułą, w czasie której Wasze dzieci będą szukać fragmentów romantycznego wiersza, walczyć z Gniewoszem i pomagać Globtroterkowi. Dzięki Tajnej Misji sporo dowiedzą się o Chełmnie :)

#POSZUKIWACZE PRZYGÓD

Namawiamy Was gorąco do wspólnej zabawy z dziećmi. Bo które dziecko nie chciałoby razem z rodzicami zamienić się w Superposzukiwaczy Przygód i wziąć udział w Tajnej Misji? Jeśli macie czas i ochotę, sprawcie sobie takie same, rodzinne koszulki np. z napisem FAJNA RODZINKA lub SUPERPOSZUKIWACZE PRZYGÓD. Nie dość, że sprawicie dzieciom frajdę, to jeszcze będziecie fajnie wyglądać na zdjęciach ;)

#ODPOWIEDZI DO ZADAŃ

Czasem zdarza się tak, że budynek jest w remoncie, rzeźby w renowacji, a elementy z których dzieci muszą odczytać wskazówki są zasłonięte lub zdjęte na czas modernizacji. Niestety nie mamy na to wpływu. Dlatego, aby Tajna Misja się powiodła podrzucamy Wam odpowiedzi z każdego Punktu Akcji (skrót PA) W razie problemów z zadaniem możecie podrzucić dzieciom odpowiedź :)

Odpowiedzi

PA nr 1 - smutek i chandra; PA nr 2 - cztery pięćtra; PA nr 3 - jaszczurka;
PA nr 4 - 9 zamków; PA nr 5 - ziemi; PA nr 6 - korona; PA nr 7 - na kolanach;
PA nr 8 - napis na ławce: Chełmno Miasto Zakochanych; PA nr 9 - słońce; PA nr 10 - serce;
PA nr 11 - kolor niebieski; PA nr 12 - zegar;
PA nr 13 - głosy przekupek; PA nr 14 - pierwsze wyrazy to C i R; PA nr 15 - koń;
PA nr 16 - mężczyzna na głowie ma hełm, PA nr 17- kwiat, PA nr 18 - melizyna to głowa jelenia